

دانشگاه تربیت مدرس
دانشکده کشاورزی

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد رشته مهندسی اقتصاد کشاورزی

تعیین ارزش‌های تفریحی و حفاظتی پارک جنگلی نور استان مازندران

نگارش:

نجمه نخعی

استاد راهنما:

دکتر سید ابوالقاسم مرتضوی

تیر ۱۳۸۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیتهای علمی-پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱ در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به دفتر نشر آثار علمی دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲ در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه)، عبارت ذیل را چاپ کند:

” کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد نگارنده در رشته مهندسی کشاورزی - اقتصاد کشاورزی است که در سال ۱۳۸۸ در دانشکده کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی جناب آقای دکتر سید ابوالقاسم مرتضوی و مشاوره جناب آقای دکتر حمید امیرنژاد از آن دفاع شده است“

ماده ۳ به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به دفتر نشر آثار علمی دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴ در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵ دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند، به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تأمین نماید.

ماده ۶ اینجانب نجمه نخعی دانشجوی رشته مهندسی اقتصاد کشاورزی مقطع کارشناسی ارشد تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی

تاریخ و امضاء

دستورالعمل حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهشهای علمی دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاست‌های پژوهشی دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیات علمی، دانشجویان، دانش آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهشهای علمی که تحت عناوین پایان‌نامه، رساله و طرحهای تحقیقاتی که با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد ذیل را رعایت نمایند:

ماده ۱- حقوق مادی و معنوی پایان‌نامه‌ها / رساله‌های مصوب دانشگاه متعلق به دانشگاه است و هرگونه بهره‌برداری از آن باید با ذکر نام دانشگاه و رعایت آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مصوب دانشگاه باشد.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه / رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه بوده و استاد راهنما مسئول مکاتبات مقاله باشند.
تبصره: در مقالاتی که پس از دانش آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه / رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب حاصل از نتایج پایان‌نامه / رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی دانشگاه باید با مجوز کتبی صادره از طریق حوزه پژوهشی دانشگاه و بر اساس آئین‌نامه‌های مصوب انجام می‌شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه / رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق حوزه پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این دستورالعمل در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۱۳۸۴/۴/۲۵ در شورای پژوهشی دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا است و هرگونه تخلف از مفاد این دستورالعمل، از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری خواهد بود.

نام و نام خانوادگی

تاریخ و امضا

دانشگاه تربیت مدرس
دانشکده کشاورزی

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد رشته مهندسی اقتصاد کشاورزی

تعیین ارزش های تفریحی و حفاظتی پارک جنگلی نور استان مازندران

نگارنده:

نجمه نخعی

استاد راهنما:

دکتر سید ابوالقاسم مرتضوی

استاد مشاور:

دکتر حمید امیرنژاد

تیر ۱۳۸۸

تقدیم به

بهترین سرمایه‌های زندگی

پدر و مادر عزیزم

آنانکه وجودم برایشان همه رنج بود و وجودشان برایم همه مهر؛

آنانکه توانشان رفت تا به توانایی برسم و مویشان سپید گشت تا رویم سپید بماند.

و

تقدیم به

همسر صبورم

تقدیر و تشکر

اکنون که در سایه الطاف الهی پایان نامه خویش را به اتمام می‌رسانم بر خود لازم می‌دانم مراتب تقدیر و سپاس خود را نثار سروران و عزیزانی نمایم که انجام این تحقیق مرهون زحمات و کمکهای بی‌دریغ آنان بوده است. از اساتید گرامی و ارجمند، آقایان دکتر مرتضوی و دکتر امیرنژاد که در تمام مراحل این تحقیق یاور و پشتیبان اینجانب بوده و راهنمایی‌ها و مشاوره ارزنده‌شان مهمترین عامل تدوین این پایان نامه بوده است، نهایت تشکر را دارم. همچنین از اساتید بزرگوار، آقایان دکتر خلیلیان و دکتر چیدری که در طول دوران تحصیل از محضر علمی آنها استفاده نموده‌ام بسیار سپاسگزارم. در خاتمه از تمامی دوستان خوبم که مرا مورد لطف خود قرار داده‌اند تشکر می‌کنم.

چکیده

این مطالعه به تعیین ارزش‌های تفریحی و حفاظتی پارک جنگلی نور و اندازه‌گیری میزان تمایل به پرداخت افراد جهت بازدید و حفاظت از این پارک با استفاده از روش ارزشگذاری مشروط و پرسشنامه انتخاب دو بخشی دو بعدی می‌پردازد. برای بررسی تأثیر متغیرهای توضیحی بر میزان تمایل به پرداخت افراد، از مدل *Logit* استفاده شده و پارامترهای این مدل با استفاده از روش حداکثر راستنمایی برآورد شده‌اند. نتایج نشان داده است که به ترتیب $80/2$ و $70/7$ درصد افراد تحت بررسی در این تحقیق، حاضر به پرداخت مبلغی جهت استفاده‌ی تفریحی از پارک و حفاظت از آن هستند. متوسط تمایل به پرداخت بازدیدکنندگان برای ارزش تفریحی این پارک ۴۰۵۴ ریال به ازای هر بازدید برآورد شده است و متوسط تمایل به پرداخت هر خانوار برای ارزش حفاظتی پارک، سالانه ۱۵۱۷۵۲ ریال بدست آمده است. همچنین، ارزش تفریحی و حفاظتی سالانه‌ی پارک برای هر هکتار به ترتیب ۱۱۱۲۳۹۲ و ۲۲۹۷۰۷۳۱۴ ریال برآورد شده است. نتایج بیانگر این است که پارک‌های جنگلی از ارزش تفریحی و حفاظتی بالایی برخوردار هستند که این نکته می‌تواند برنامه‌ریزان و مدیران اجرایی، اجتماعی و اقتصادی را در برنامه‌ریزی حفاظت و بهره‌برداری پایدار منابع طبیعی یاری دهد.

کلمات کلیدی: ارزش تفریحی، ارزش حفاظتی، پارک جنگلی نور، ارزشگذاری مشروط، تمایل به

پرداخت، مدل لاجیت.

فهرست مطالب

۱-۱۶	فصل اول: کلیات تحقیق
۲	مقدمه
۴	۱-۱ تعریف مسأله
۶	۲-۱ اهداف تحقیق
۶	۳-۱ سؤالات تحقیق
۷	۴-۱ فرضیه‌های تحقیق
۷	۵-۱ محدودیت‌های تحقیق
۷	۶-۱ قلمرو تحقیق
۸	۷-۱ روش تحقیق
۸	۱-۷-۱ روش نمونه‌گیری و حجم نمونه
۱۰	۸-۱ ارزش محیط زیست در ایران
۱۱	۹-۱ پارک جنگلی نور
۱۲	۱-۹-۱ زون بندی پارک جنگلی نور به روش <i>ORRRC</i>
۱۴	۱۰-۱ تعاریف و مفاهیم واژه‌های تحقیق
۱۷-۲۸	فصل دوم: پیشینه تحقیق
۱۸	مقدمه
۱۸	۱-۲ پیشینه پژوهش در کشورهای خارجی
۲۵	۲-۲ پیشینه پژوهش در ایران
۲۹-۶۵	فصل سوم: متدولوژی تحقیق
۳۰	مقدمه
۳۰	۱-۳ طبقه بندی ارزش‌های اقتصادی
۳۴	۲-۳ روش‌های ارزش‌گذاری زیست محیطی
۳۸	۱-۲-۳ روش هزینه سفر (<i>TCM</i>)
۳۹	۲-۲-۳ روش قیمت‌گذاری بر اساس اصل لذت گرایی (<i>HPM</i>)
۴۰	۳-۲-۳ روش‌های هزینه (<i>EM</i>)
۴۰	۱-۳-۲-۳ رهیافت دُز-واکنش
۴۱	۲-۳-۲-۳ رهیافت هزینه جایگزینی
۴۱	۳-۳-۲-۳ رهیافت رفتار جبرانی
۴۲	۴-۳-۲-۳ رهیافت هزینه فرصت

۴۲	۴-۲-۳ روش انتقال منافع (BT)
۴۳	۵-۲-۳ آزمون‌های انتخاب
۴۳	۶-۲-۳ روش کلاوسون
۴۴	۷-۲-۳ روش پرودن
۴۴	۸-۲-۳ روش استانداردها
۴۵	۹-۲-۳ روش روپرت
۴۵	۱۰-۲-۳ روش ارزشگذاری مشروط (CVM)
۴۷	۱-۱۰-۲-۳ نحوه کاربرد CVM
۴۸	۲-۱۰-۲-۳ تکنیک‌های استخراج اطلاعات در CVM
۵۲	۳-۱۰-۲-۳ روش‌های جمع‌آوری داده‌ها در CVM
۵۳	۴-۱۰-۲-۳ صحت و درستی نتایج CVM
۵۶	۵-۱۰-۲-۳ رهنمودهایی برای هدایت مطالعات ارزشگذاری مشروط
۵۹	۳-۳ روش تحقیق
۶۰	۱-۳-۳ مدل لوجیت
۶۳	۴-۳ پرسشنامه‌های ارزش تفریحی و حفاظتی
۶۳	۱-۴-۳ پرسشنامه ارزش تفریحی
۶۴	۲-۴-۳ پرسشنامه ارزش حفاظتی
۶۷-۹۱	فصل چهارم: یافته‌های تحقیق
۶۸	مقدمه
۶۸	۱-۴ محاسبه ارزش تفریحی و توریستی پارک جنگلی نور
۶۹	۱-۱-۴ ارزیابی ویژگی‌های اجتماعی - اقتصادی بازدیدکنندگان
۷۱	۲-۱-۴ ارزیابی میزان تمایل به پرداخت بازدیدکنندگان
۷۳	۳-۱-۴ ارزیابی نتایج حاصل از تخمین مدل
۷۹	۲-۴ محاسبه ارزش حفاظتی پارک جنگلی نور
۷۹	۱-۲-۴ ارزیابی ویژگی‌های اجتماعی - اقتصادی پاسخ‌دهندگان
۸۱	۲-۲-۴ ارزیابی نگرش‌های زیست محیطی
۸۲	۳-۲-۴ ارزیابی جنبه‌های ارزشی پارک جنگلی نور
۸۲	۴-۲-۴ ارزیابی میزان تمایل به پرداخت پاسخ‌دهندگان
۸۵	۵-۲-۴ ارزیابی نتایج حاصل از تخمین مدل
۹۰	۳-۴ ارزیابی اعتبار مقادیر WTP برآورد شده

فصل پنجم: نتیجه‌گیری و پیشنهادها

مقدمه

۱-۵ نتیجه‌گیری و جمع‌بندی

۲-۵ پیشنهادها

فهرست منابع

۹۲-۹۷

۹۳

۹۳

۹۶

۹۸-۱۰۵

فهرست جداول

- جدول ۱-۱ وسعت مناطق تفرجی و غیرتفرجی پارک جنگلی نور ۱۳
- جدول ۲-۱ وسعت تفرج متمرکز و گسترده در مناطق تفرجی پارک جنگلی نور ۱۴
- جدول ۳-۱ تقسیم‌بندی منابع تفرجگاهی ۱۵
- جدول ۴-۱ نتایج آماری از ویژگی‌های اجتماعی - اقتصادی پاسخگویان به پرسشنامه تفریحی ۶۹
- جدول ۴-۲ توزیع فراوانی سن بازدیدکنندگان از پارک جنگلی نور ۶۹
- جدول ۴-۳ توزیع فراوانی شغل بازدیدکنندگان از پارک جنگلی نور ۷۰
- جدول ۴-۴ توزیع فراوانی سطح تحصیلات بازدیدکنندگان از پارک جنگلی نور ۷۰
- جدول ۴-۵ توزیع فراوانی دفعات استفاده بازدیدکنندگان از پارک جنگلی نور ۷۰
- جدول ۴-۶ توزیع فراوانی ساعات اقامت بازدیدکنندگان در پارک جنگلی نور ۷۰
- جدول ۴-۷ توزیع فراوانی امتیازدهی بازدیدکنندگان به پارک جنگلی نور ۷۱
- جدول ۴-۸ وضعیت پاسخگویی به سه مبلغ پیشنهادی برای ارزشگذاری تفریحی پارک نور ۷۲
- جدول ۴-۹ حداکثر *WTP* پاسخگویان جهت استفاده تفریحی از پارک جنگلی نور ۷۲
- جدول ۴-۱۰ نتایج مدل لوجیت برای ارزش تفریحی پارک جنگلی نور ۷۵
- جدول ۴-۱۱ نتایج آماری از ویژگی‌های اجتماعی - اقتصادی پاسخگویان به پرسشنامه حفاظتی ۷۹
- جدول ۴-۱۲ توزیع فراوانی سن پاسخ‌دهندگان به پرسشنامه حفاظتی ۸۰
- جدول ۴-۱۳ توزیع فراوانی شغل پاسخ‌دهندگان به پرسشنامه حفاظتی ۸۰
- جدول ۴-۱۴ توزیع فراوانی سطح تحصیلات پاسخ‌دهندگان به پرسشنامه حفاظتی ۸۰
- جدول ۴-۱۵ تعداد و درصد پاسخگویان جهت ارزیابی نگرش‌های زیست محیطی آنها ۸۱
- جدول ۴-۱۶ تعداد و درصد پاسخگویان جهت ارزیابی جنبه‌های ارزشی پارک جنگلی نور ۸۲
- جدول ۴-۱۷ وضعیت پاسخگویی به سه مبلغ پیشنهادی برای ارزشگذاری حفاظتی پارک نور ۸۳
- جدول ۴-۱۸ حداکثر *WTP* پاسخگویان جهت حفاظت از پارک جنگلی نور ۸۴
- جدول ۴-۱۹ نتایج مدل لوجیت برای ارزش حفاظتی پارک جنگلی نور ۸۶

فهرست نمودارها

۳۳	نمودار ۱-۳ طبقه‌بندی ارزش‌های اقتصادی
۳۶	نمودار ۲-۳ روش‌های ارزیابی پولی محیط زیست
۳۸	نمودار ۳-۳ روش‌های ارزشگذاری غیربازاری

فصل اول

کلیات تحقیق

مقدمه

منابع طبیعی بخشی از عوامل تولید جامعه را تشکیل می‌دهد که همراه با سایر عوامل از قبیل کار و سرمایه، برای تولید کالاها و خدمات مورد نیاز بشر بکار گرفته می‌شود. تداوم و میزان موجودی برخی منابع تجدید شونده از قبیل جنگل و مرتع، جمعیت پرندگان و وحوش و خاک‌های کشاورزی، به میزان و ماهیت فعالیت بشر وابسته است (ترک نژاد و همکاران، ۱۳۷۴).

توسعه اقتصادی بدون منابع طبیعی غیرممکن است. منابع طبیعی تجدید شونده به عنوان نهاده، بستر فعالیت‌های کشاورزی بوده و به عنوان ستاده، بخش قابل توجهی از تولید ناخالص بخش کشاورزی را تشکیل می‌دهد. سرمایه‌گذاری در منابع طبیعی تجدید شونده، افزایش تولیدات در سطح این منابع را بدنبال دارد. با افزایش تولیدات منابع طبیعی، تولید و ارزش افزوده بخش کشاورزی در محاسبه درآمد ملی کشور نیز افزایش می‌یابد (خلیلیان، ۱۳۷۸).

امروزه تخریب منابع طبیعی و از بین رفتن محیط زیست در سطح کشور و جهان بطور واضح قابل مشاهده است. افزایش گازهای گلخانه‌ای، تخریب لایه ازن، آلودگی آبها و دریاها، کاهش حاصلخیزی خاک، از بین رفتن جنگلها و کاهش پوشش گیاهی زمین، افزایش فرسایش خاک و مسائلی از این قبیل، آینده توسعه و زندگی بشر را با خطر مواجه ساخته است (مجرد آشناباد، ۱۳۷۸). اگرچه محیط زیست مهم‌ترین مؤلفه زیست انسان‌ها محسوب می‌شود اما تاکنون ارزش‌های واقعی آن به درستی مشخص نشده است به نحوی که یکی از مهم‌ترین چالش‌های فراروی دولت‌ها در قرن ۲۱، بحران‌های زیست محیطی می‌باشد. به

همین دلیل، دولت‌ها تلاش می‌نمایند تا با اتخاذ سیاست‌ها و برنامه‌های مختلف مبتنی بر نتایج حاصل از پیمایش‌های میدانی، بر مشکلات زیست محیطی فائق آیند و یا اینکه آثار منفی فعالیت‌ها و کارکردهای انسان بر محیط زیست را کاهش دهند. بنابراین، اتخاذ شیوه‌های درست مدیریت اکولوژیک منابع طبیعی با نگرش توسعه پایدار امری ضروری بوده و در نتیجه آگاهی از کارکرد اکوسیستم‌ها و بهره‌برداری مستقیم یا غیرمستقیم از خدمات و کالاهای حاصل از آنها نیز لازم می‌نماید. خدمات و کارکردهای اکوسیستمی اغلب ارزش بسیار زیادی دارند ولی بندرت در بازارها مورد معامله قرار می‌گیرند، از طرفی بعلت عدم امکان محاسبات کمی و دقیق در تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌گذاری‌های کلان، توجه کافی به آنها نمی‌شود (معماریانی، ۱۳۷۸).

هدف اصلی ارزشگذاری اقتصادی^۱ اکوسیستم‌ها فراهم آوردن اطلاعاتی است که به تصمیم‌گیرنده در جهت استفاده کارآ از منابع موجود در جهت حداکثر نمودن بهبود و رفاه جامعه کمک می‌کند. منبع، هر آن چیزی است که قادر است بر شرایط انسانی تأثیر بگذارد. بنابراین از دیدگاه اقتصادی واژه منابع مشتمل بر محیط زیست و منابع طبیعی است. در واقع ارزشگذاری اقتصادی منابع با بازگو کردن ارزش کمی کارکردها^۲، خدمات و کالاهای اکوسیستم، برنامه‌ریزان و مدیران اجرایی، اجتماعی و اقتصادی را در برنامه ریزی حفاظت و بهره‌برداری پایدار منابع طبیعی یاری می‌دهد (قربانی و فیروز زارع، ۱۳۸۷)

مطالعه حاضر به تعیین ارزش‌های تفریحی^۳ و حفاظتی^۴ پارک جنگلی نور در استان مازندران می‌پردازد. این ارزشگذاری به منظور توسعه کارکردهای پارک، افزایش امکانات و تجهیزات کنونی و آتی پارک، جلوگیری از تخریب اراضی ملی و آگاهی از نظرات و دیدگاه‌های بازدید کنندگان ضروری به نظر می‌رسد. این تحقیق در پنج فصل انجام می‌شود. در فصل اول کلیات، روش نمونه‌گیری تحقیق و ادبیات

^۱. Economic valuation

^۲. Function

^۳. Recreation value

^۴. Preservation value

موضوع بیان می‌شود. در فصل دوم مطالعات انجام شده در خارج و داخل کشور مرور می‌شود. متدولوژی تحقیق در فصل سوم ارائه می‌شود. فصل چهارم به برآورد مدل و تجزیه و تحلیل یافته‌ها می‌پردازد و سرانجام در فصل پنجم جمع‌بندی نتایج و پیشنهادات آورده می‌شود.

۱-۱ تعریف مسأله

منابع زیست محیطی از ثروت‌های گرانبهای هر کشور است که در اقتصاد ملی و توازن‌های زیست محیطی و ایجاد روحیه نشاط در انسان نقش دارد. فراغت یکی از زمینه‌ها برای پدید آوردن انسانی با ارزش‌های روانی و عاطفی والاتر و فرهنگ سرشارتر است که باید همسان با نیازهای طبیعی و انسانی هر فرد شناخته شود و ابزارهای بهره‌وری از آن نیز فراهم آید. غرق شدن در زندگی روزانه و پرداختن به دشواری‌های گوناگون که لازمه گذران عادی زندگی است، اگر همه عمر آدمی را در برگیرد، نه تنها منشأ غبن و افسوس است بلکه توانفرسا نیز می‌باشد. چاره این امر اساسی بهره‌گیری از زمان فراغت است.

امروزه برخورداری از امکان گذران اوقات فراغت در فضای آزاد و سبز یکی از ارکان اصلی توسعه به شمار می‌آید. جامعه فعال و پرتحرکی که با تمام قوا به سمت توسعه‌یافتگی می‌تازد، نیازمند استراحت، آرامش و تجدید قوا است.

پارک‌ها و تفرجگاه‌ها به عنوان یکی از اصلی‌ترین مراکز گذران اوقات فراغت مردم بویژه شهرنشینان مطرح بوده و همه ساله بخشی از هزینه‌های عمومی صرف ایجاد و یا نگهداری این‌گونه محیط‌ها در سطح شهرها می‌شود. پارک‌های شهری و جنگلی بدلیل دارا بودن جاذبه‌های مختلف تفرجگاهی از ظرفیت پذیرش تعداد زیادی بازدیدکننده برخوردار می‌باشند. از آنجا که تفرج می‌تواند در اقتصاد محلی و ملی حائز اهمیت باشد، پارک‌ها از نظر اقتصادی، فرهنگی و زیست محیطی منابع پر ارزشی هستند و می‌توانند در برنامه‌های راهبردی اقتصادی-اجتماعی نقش تعیین‌کننده‌ای داشته باشند. بنابراین، تجزیه و تحلیل

آنها از نظر اقتصادی و اجتماعی و بررسی کامل خواسته‌های مردم و بالاخره ارائه نتایج این پویاها و همچنین پیش‌بینی نیازهای تفرجگاهی و اوقات فراغت در آینده، کاری است که با وجود دشواری به علت ضرورت باید انجام گیرد. اما نکته اساسی آن است که ارزش‌های گسترده و بی‌شمار تفرجگاه‌ها همانند کارکردهای دیگر اجزاء محیط زیست، همگی در تراز ارزش‌های کیفی و غیر قابل سنجش با گزینه‌های کمی و پولی قرار می‌گیرند و بر همین اساس در نظر برخی از افراد، این منطقه‌ها علیرغم صرف هزینه نسبتاً قابل توجه، فاقد هر گونه ارزش اقتصادی بوده و یا حداقل در مقام مقایسه با بسیاری از امور تولیدی و یا خدماتی دارای سوددهی پایینی می‌باشند و در حقیقت اختصاص دادن یک منطقه به پارک یا تفرجگاه در رقابت با سایر فعالیت‌های اقتصادی که دارای توجیه نسبتاً منطقی از درآمد و هزینه می‌باشند، قرار می‌گیرد و بدیهی است که در چنین مواردی برنامه‌های توسعه تفرجگاه‌ها در چارچوب طرح‌های توسعه مورد بی‌توجهی یا کم‌توجهی قرار می‌گیرد. کمی کردن چنین منافی به منظور روشن ساختن اهمیت این منابع در عمل ناممکن است اما امروزه در گستره جهانی تلاش می‌شود تا ارزش این منابع با بهره‌گیری از تئوری‌های گوناگون اقتصادی، در حسابهای ملی گنجانده شود. البته، چنین تلاش‌هایی بطور عمده بر اساس برآورد و تخمین صورت می‌گیرد نه ارزش واقعی آنها، اما به هر حال تلاش‌هایی که برای دستیابی به این هدف دنبال می‌شود می‌تواند در نگاهداری و نگاهبانی از این منابع بسیار مؤثر واقع شود.

متخصصان اقتصادی همچنین تلاش‌هایی را در جهت دستیابی به معیارهای تفرجگاهی مردم آغاز کرده‌اند که این تلاش‌ها نیازهای تفرجگاهی آینده و ارزش معیارهای کنونی را روشن می‌کند. بکار گرفتن چنین روشهایی همراه با پیش‌بینی قدرت بالقوه تفرجگاه‌ها، امکان ایجاد یک مرکز تفریحی را در آینده از نظر اقتصادی مشخص می‌کند، از طرفی با مقایسه سیستم‌های تفریحی می‌توان درجه ضرورت آنها را از نظر اقتصادی تعیین کرد. گرچه در این رابطه می‌توان به یقین اظهار نمود که روش‌های ارائه شده خالی از

نقص نمی‌باشد و هر روش بگونه‌ای دارای محدودیت‌های ویژه است. اما در مجموع هر یک از این شیوه‌ها می‌توانند به عنوان شاخصی جهت ارزیابی اقتصادی این منطقه‌ها بکار گرفته شوند.

۲-۱ اهداف تحقیق

از آنجاییکه خدمات اکوسیستم‌ها بر حسب اعداد و ارقام قابل مقایسه با خدمات اقتصادی و سرمایه‌ای بیان نمی‌شوند، اغلب اهمیت بسیار کمی در تصمیم‌گیری‌ها و اتخاذ خط‌مشی‌ها دارند. اما اگر برآوردی از این خدمات به صورت ریالی انجام شود، به مراتب بهتر از این است که بطور کامل نادیده گرفته شوند. بنابراین، اهداف تحقیق حاضر را می‌توان بصورت زیر بیان نمود:

- ۱- تعیین مطلوبیت حاصل از بازدید پارک جنگلی نور برای بازدیدکنندگان
- ۲- تعیین مطلوبیت حاصل از حفاظت از پارک جنگلی نور برای افراد جامعه
- ۲- برآورد ارزش تفریحی پارک جنگلی نور و تعیین عوامل مؤثر بر آن
- ۳- برآورد ارزش حفاظتی پارک جنگلی نور و تعیین عوامل مؤثر بر آن

۳-۱ سؤالات تحقیق

- ۱- آیا بازدیدکنندگان پارک جنگلی نور حاضرند جهت استفاده تفریحی از این پارک مبلغی بپردازند؟
- ۲- آیا افراد جامعه حاضرند جهت حفاظت از پارک جنگلی نور مبلغی پرداخت نمایند؟
- ۳- چه عواملی در مقادیر ارزشگذاری تفریحی و حفاظتی پارک جنگلی نور مؤثر است؟

۴-۱ فرضیه‌های تحقیق

- ۱- بازدیدکنندگان پارک جنگلی نور حاضرند جهت استفاده تفریحی از این پارک مبلغی پرداخت نمایند.
- ۲- افراد جامعه حاضرند جهت حفاظت از پارک جنگلی نور مبلغی پرداخت نمایند.
- ۳- درآمد ماهیانه، اندازه خانوار و وضعیت تحصیلی پاسخگویان در ارزشگذاری تفریحی و حفاظتی پارک جنگلی مؤثر است.

۵-۱ محدودیت‌های تحقیق

- ۱- کمبود مطالعات تجربی در حوزه کمی سازی آثار محیط زیست و ارزشگذاری اکوسیستم‌ها در ایران
- ۲- عدم رغبت بسیاری از پرسش‌شوندگان برای پاسخگویی به سؤالات پرسشنامه
- ۳- بی‌ربط بودن جوابها و توضیحات بسیاری از مصاحبه‌شوندگان در پاسخ به سؤالات پرسشنامه

۶-۱ قلمرو تحقیق

این مطالعه به تعیین ارزش‌های تفریحی و حفاظتی پارک جنگلی نور در استان مازندران می‌پردازد. پارک جنگلی نور که در کیلومتر ۵ جاده ساحلی نور به محمودآباد قرار دارد، در سال ۱۳۵۱ توسط سعیدی آشتیانی احداث گردیده است. این پارک که فاصله آن تا دریا به کمتر از ۳۰۰ متر می‌رسد، دارای اکوسیستمی جنگلی و برخوردار از تنوع و جوامع گیاهی خاص خود می‌باشد. در این تحقیق جامعه آماری برای برآورد ارزش تفریحی پارک، بازدیدکنندگان پارک جنگلی نور و برای برآورد ارزش حفاظتی پارک، مجموع جمعیت استان‌های مازندران، گیلان، گلستان و تهران می‌باشند. اطلاعات لازم جهت تعیین ارزش تفریحی و ارزش حفاظتی این پارک، بوسیله تکمیل پرسشنامه و از طریق مطالعات میدانی در طول سال ۱۳۸۷ بدست آمده است.